

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT*Justis- og beredskapsministeren*

Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.

Dato

22/2646 – AVA

24.05.2022

Dokument 8: 240 S (2021-2022) - Representantforslag om opprettelse av asylmottak i utlandet etter dansk eller britisk modell

Jeg viser til brev 3. mai 2022 fra kommunal- og forvaltningskomiteen, der komiteen ber om Justis- og beredskapsdepartementets vurdering av representantforslag 240 (2021-2022) fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen og Himanshu Gulati om opprettelse av asylmottak i utlandet etter dansk eller britisk modell.

1. Stortinget ber regjeringen fremme et lovforslag om opprettelse av asylmottak i utlandet, tilsvarende det danske lovforslaget L 226 (2021–2022), vedtatt i Folketinget 3. juni 2021, eller den nylig foreslåtte britiske modellen.

2. Stortinget ber regjeringen inngå et samarbeid med Danmark og/eller Storbritannia med sikte på å få på plass en felles løsning for asylmottak i utlandet.

Jeg er kjent med at Danmark har endret sin utlendingslov for å muliggjøre asylsaksbehandling utenfor Europa, og at Storbritannia har inngått en avtale med Rwanda om overføring av asylsøkere for behandling av asylsøknad og etterfølgende tilbud. Å inngå avtale med andre land om asylsaksbehandling og opphold til anerkjente flyktninger og ev. retur av de som ikke har et beskyttelsesbehov, utløser en rekke juridiske, økonomiske, praktiske utfordringer. Regjeringen støtter ikke representantforslaget. Jeg registrerer at heller ingen tidligere regjeringer har lagt frem

forslag om en slik løsning, til tross for at den danske modellen har vært diskutert politisk i en årrekke.

Selv om regjeringen avviser representantforslaget er vi ikke avvisende til å henvise asylsøkere til tredjeland utenfor Europa. Regjeringen ønsker imidlertid en annen løsning enn det som det tas til orde for i representantforslaget. Som det fremgår av Hurdalplattformen vil regjeringen benytte handlingsrommet i dagens lovverk til å henvise asylsøkere til trygge land utenfor Europa dersom de har kommet til Norge via dette landet. Den danske og britiske løsningen innebærer at henviste asylsøkere blir overført til land utenfor Europa, uavhengig av om asylsøkeren har noen form for tilknytning til det aktuelle tredjelandet eller ikke.

Adgangen til å kunne henvise asylsøkere til trygge tredjeland utenfor Europa er i dagens lovverk regulert i utlendingsloven (utl.) § 32 første ledd bokstav d. Praksis knyttet til denne bestemmelsen har nylig vært vurdert, og departementet instruerte UDI 2. februar d.å. i rundskriv GI-2/2022 om at et det etter en konkret og individuell vurdering kan henvises til tredjeland dersom personer ikke risikerer å bli utsatt for behandling i strid med Grunnloven eller våre folkerettslige forpliktelser.

I årets tildelingsbrev til UDI har Justis- og beredskapsdepartementet også eksplisitt bedt UDI om å «benytte handlingsrommet i dagens lovverk til å henvise asylsøkere til trygge land utenfor Europa dersom de har kommet til Norge via dette landet». UDI skal i årsrapporten for 2022 rapportere om hvordan handlingsrommet i dagens lovverk er benyttet.

For regjeringen er det viktig at Norge opererer i tråd med internasjonale konvensjoner, i overensstemmelse med våre menneskerettslige forpliktelser, at rettsikkerheten til asylsøkerne ivaretas og at tiltakene vi iverksetter bidrar til å redusere omfanget av migranter som tar en livsfarlig reise til Europa. Dette er også bakgrunnen for at regjeringen i Hurdalsplattformen er tydelige på at vi vil bygge opp en solidaritetspott i utviklingsbudsjettet på minst 5 milliarder kroner for å bedre forholdene for mennesker på flukt og lokalsamfunnene som mottar flyktninger og fordrevne.

Verken den britiske eller danske ordningen gir en enkel løsning på den store utfordringen som er at mange migranter grovt utnyttes av menneskesmuglere. Den danske løsningen legger opp til at noen oppgaver fortsatt må gjøres i Danmark i forbindelse med asylprosessen: blant annet individuell vurdering før ev. beslutning om overføring, innføring av en kontrollmekanisme som sikrer at menneskerettighetene overholdes og etablering av en monitoreringsordning som påser at avtalelandet

etterlever avtaleforpliktelsene. Dette illustrerer kompleksiteten i en eventuell ordning med overføring av asylsøkere til andre land.

Jeg vil understreke at Norge har et effektivt asylbehandlingssystem. Det innledende ID-arbeidet er styrket. De senere år er det utviklet bedre kontroll, raskere saksbehandling, økt kriminalitetsbekjempelse og bedre samfunnssikkerhet. En sentral forutsetning for å realisere gevinster i asylsaksbehandlingen er ambisjonen om at 70 prosent av asylsaker skal håndteres innen 21 dager. I tildelingsbrevet for 2022 er Utlendingsdirektoratet (UDI) bedt om å prioritere behandlingen av asylsaker hvor det er sannsynlig med avslag og benytte hurtigprosedyrer for antatt åpenbart grunnløse søknader, samt saker vedrørende kriminelle som antas å være uten beskyttelsesbehov. Ved å prioritere disse sakene gis et tydelig signal om at asylsøkere uten beskyttelsesbehov ikke får opphold i Norge. Muligheten til å hurtigbehandle søknader fra enkelte nasjonaliteter fra antatt trygge land innen 48 timer antas også å ha en effekt på hvem som søker asyl i Norge. I Hurdalsplattformen er regjeringen tydelig på at vi vil opprettholde tillitten til asylordningen gjennom effektivt returarbeid.

I motsetning til land i sørlige Europa, har ankomstene av asylsøkere til Norge før Ukraina-krigen vært lave, og andelen som får innvilget beskyttelse er høy. Innvilgelsesandelen i Norge har aldri vært høyere enn i 2021, da 87 prosent av søknadene som ble realitetsbehandlet fikk innvilget opphold. Vi er dermed i en situasjon hvor det store flertallet av de som kommer til Norge har et beskyttelsesbehov. Til sammenlikning, var innvilgelsesandelen på 32 prosent i EU i 2021, og ifølge det danske lovforslaget som representantene viser til 44 prosent i Danmark.

Regjeringen skal føre en rettferdig og helhetlig innvandringspolitikk, som er forutsigbar og ansvarlig, og som tar utgangspunkt i brede forlik i Stortinget. Regjeringen arbeider for tiden ikke med å fremme et lovforslag om opprettelse av asylmottak i utlandet eller å inngå samarbeid med Danmark og eller Storbritannia slik representantene foreslår. Det foreligger heller ingen planer om dette. Norge deltar i internasjonale samtaler om migrasjonsspørsmål og vil søke løsninger som ivaretar den enkeltes rett til beskyttelse og statenes behov for kontroll over innvandringen, både innenfor FN og med europeiske stater innenfor rammen av nasjonal råderett.

Med hilsen

Emilie Mehl